

DE BAZUIN.

WEEKBLAD TER BEVORDERING VAN DE BELANGEN
VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

OFFICIEEL ORGAAN VAN DE THEOLOGISCHE SCHOOL TE KAMPEN

Blaas de bazuin in het land en
roep met volle stem. Jer. 4: 5.

Looft Hem, met geklank der bazuin.
Ps. 150: 3.

REDACTEUR: Prof. Dr. H. BOUWMAN — VASTE MEDEWERKERS: Ds R. E. v. ARKEL — Ds C. B. BAVINK — Ds J. DOUMA — Ds D. VAN DIJK — Ds J. GISPEN — Prof. Dr. T. HOEKSTRA — Prof. Dr. A. G. HONIG — Dr G. KEIZER — Ds J. P. KLAARHAMER — Ds J. KOK — Ds G. LINDEBOOM — G. M. A. — Prof. Dr J. RIDDERBOS — Ds K. SCHILDER — Ds H. SCHOLTEN — Dr J. WATERINK

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden franco per post f.1.25.
Voor het Buitenland f.9.— p. jaar. Afzonderlijke Nrs. 24 ct. Advertentiën van
1-10 regels f.1.50. Elke regel meer 15 ct. Bij abonnement voordelige condities.

UITGEVER:
J. H. KOK te **KAMPEN**
TELEF. 102 en 172
GIRO No. 47048

ABONNEMENTEN en ADVERTENTIËN te adresseeren aan den Uitgever
J. H. KOK te KAMPEN. Kerkelijke Berichten, in te zenden stukken
en Boeken ter recensie, aan Prof. Dr. H. BOUWMAN te KAMPEN.

UIT DE SCHRIFTEN

Abrahams roeping.

Abrahams afkomst en verleden (11).

Persoonsnamen worden door ons honderden malen gebruikt en aangehoord, zonder dat we er iets anders bij denken, dan dat ze de aanduiding zijn van deze of gene persoonlijkheid. Gewoonlijk dringt het niet tot ons door, dat de namen op zichzelf een zin of betekenis hebben. Toch is dit doorgaans het geval. Dat geldt niet alleen van de namen des Bijbels, maar ook van de onze. Alleen, die oorspronkelijke betekenis wordt door ons niet meer doorzien. Voor een deel komt dat omdat vele onzer namen ontleend zijn aan vreemde talen, de talen van hen, die men niet ten onrechte „onze geestelijke voorouders” heeft genoemd: Israel, de Grieken en de Romeinen. Maar ook zoover zij stammen uit de taal onzer lichamelijke, Germaansche voorouders, zijn ze dikwijls, zoo verbasterd, dat hun betekenis ons zonder opzettelijke studie niet duidelijk is. Een naam als Berend komt onder ons veelvuldig voor, maar wij moeten eerst de boeken geraadpleegd hebben om te weten, dat hij beteekent: „beerenhard”, d. i. „hard (is sterk) als een beer”. Een naam dus, die herinnert aan den tijd, toen onze Germaansche voorouders in hun oerwouden nog tegen beeren en andere wilde dieren te strijden hadden, en den vader aan zijn pas geboren zoon dezen naam gaf in de hoop, dat wat hij uitdrukte eenmaal werkelijkheid mocht worden. Wij echter denken, als we een jongen Berend noemen, doorgaans noch aan den beer noch aan het oorwoud.

Onder Israel, en andere Semietische volken, en trouwens onder de oude volken in het algemeen, stond dit ten deele anders. In vele gevallen gaf men een naam met de speciale bedoeling om drager te zijn van een bepaald inhoud: een dank, eene bede, een wensch, een profetie enz. We weten uit de Schrift, hoe ook de Godsopenbaring zich hierbij heeft aangesloten, en God zelf meermalen namen heeft gegeven of veranderd, om Godsgedachten uit te drukken op eene wijze, die het Oostersch bewustzijn krachtig moest toespreken.

Aan de andere zijde blijkt echter uit den Bijbel ook weer, dat onder Israel evengoed als bij ons vele namen in de geschiedenis terugkeeren. Een der verspieters heette Hosea; en vele eeuwen later treffen we een profet, en in dezelfde periode ook een koning aan, die denzelfden naam dragen. Dergelijke namen werden dus blijkbaar uit de traditie overgenomen, en dat ook zeker meermalen of meestal evenals bij ons niet om den inhoud, maar om een meer uitwendige reden, bv. deze, dat deze naam door een familielid gedragen werd, vgl. Luc. 1: 61. Natuurlijk doet dit niets af aan het feit, dat ook zulke namen oorspronkelijk toch eene betekenis hadden.

Een veel voorkomend gebruik was, om namen te geven, waarin de naam van God voorkwam. We kennen ook dit uit den Bijbel. Natuurlijk had men onder Israel ook wel namen, die op andere wijze waren gevormd, bv. zulke, die ontleend waren aan de dieren- of plantenwereld (Rachel = schaap, Debora = bij; Thamar = palm). Velen waren echter samengesteld met een Godsnaam, bv. Eliezer (= God is hulp), Jochanan (= Jehova is genadig geweest) enz. Ook deze gewoonte nu bestond bij de overige Semieten en bij andere volken evengoed als bij Israel.

Het vorige toont, dat persoonsnamen uit een geschiedkundig oogpunt groote betekenis kunnen hebben. Omdat ze de uitdrukking waren van gedachten en voorstellingen, kunnen ze den geschiedvorschuer helpen om in de gedachtenwereld van het volk, dat dergelijke namen gaf, door te dringen.

Dit geldt dus ook van de godsdienstige voorstellingen. Wanneer ons van een volk der oudheid een aantal persoonsnamen is overgeleverd, dan is daaruit allerlei af te leiden aangaande de goden, die door dat volk werden vereerd. Want natuurlijk werd door ieder, die aan zijn kind een met een Godsnaam saamgestelde naam gaf, daartoe de naam gebruikt van den god (of van een der goden), die hij diende. Wij noemden boven den Israelietischen naam Jochanan (= Jehova is genadig geweest). Stel daar nu naast de naam Hannibal, gedragen door een bekenden Carthaagschen veldheer. Die naam beteekent: Baal is genadig geweest. Wisten we nu overigens aangaande deze beide oude volken niets, dan zouden die namen ons toch kunnen leeren, dat onder Israel Jehova en in Carthago Baal de naam was van den god, dien men vereerde, en wien men dus ook bij de geboorte van een kind den dank bracht voor de genade, die men genoot.

Van groot belang is hierbij ook, dat de persoonsnamen ons historische kennis kunnen verschaffen uit een veel vroegeren tijd dan waarin de dragers der namen leefden. Natuurlijk geldt dit niet van de namen, die door de gevers nieuw gevormd werden, maar wel van die, welke van geslacht op geslacht werden overgeleverd. Zoo behelst onze persoonsnaam Berend, naar zijne boven vermelde betekenis het getuigenis, dat in den tijd, waarin hij voor het eerst werd gegeven, de beer nog in de Germaansche wouden voorkwam.

Zoo begrijpt men dus ook, hoe het onderzoek der oude Semietische persoonsnamen van betekenis kan zijn voor de ons bezig houdende vraag: of ons uit de Semietische wereld nog sporen zijn overgeleverd van een Godsgehoof, dat met Melchizedeks vereering van „God des Allerhoogste” (El Eljon) min of meer op ééne lijn is te stellen?

Er zijn er inderdaad, die meenen, deze vraag zeer stellig in bevestigenden zin te mogen beantwoorden, en dan speciaal op grond van (bij de opgravingen aan het licht getreden) oude persoonsnamen.

Nog in het laatst der vorige eeuw werd door geleerden als Müller, Hommel e.a. gewezen op Zuid-Arabische persoonsnamen, die in grooten getale op de steenen van de oudheid zijn gevonden. Deze namen dateren uit de tijden, aanmerkelijk later dan die van Abraham. Dat in die tijden in Zuid-Arabie verschillende goden werden gediend, staat op grond der onderzoekingen vast. Maar nu vinden Hommel e.a. dit het merkwaardige, dat in de persoonsnamen, vooral in die uit de oudere perioden, de namen dezer verschillende goden bijna niet voorkomen; terwijl daarentegen een groot aantal persoonsnamen den meer algemeenen naam God (Ioe) zijn samengesteld.

Dat dergelijke namen onder Israel veelvuldig voorkwamen, is iederen Bijbellezzer bekend. Ieder herinnert zich de vele namen, die met „God” (Hebreeuwsch El) zijn samengesteld: Eliezer (God is hulp), Samuel (God heeft gehoord), Eljada (God heeft gekend), enz. Het is dan zeker treffend, eene opsomming van Arabische namen te lezen, waarvan de een beteekent: „God verhoort”, een ander: „God schenkt”, een derde: „God gedenkt” enz. enz. Namen dus, die niets specifiek-Heidensch aan zich dragen, maar die — afgezien van het taalverschil — precies evenzoo door een vromen

Israeliet, of ook door een Christen zouden kunnen worden gegeven.

Hommel concludeerde hieruit nu, dat deze namen getuigenis aflegden van een vroegere periode, toen in dat Zuid-Arabie het veelgodendom nog niet was binnengedrongen, maar de religie nog een veel zuiverder karakter droeg. Een tijd, waarin men (onder de benaming Ioe), slechts één God vereerde. En Hommel wees hierbij ook uitdrukkelijk op hetgeen de Schrift verhaalt aangaande Melchizedek, in wiens religie ook dezelfde naam El of God, zij het dan met eene toevoeging, eene domineerende plaats inneemt.

Nu is voorts reeds spoedig gebleken, dat dergelijke met „God” samengestelde eigenamen ook bij andere Semietische volken meermalen voorkwamen. O.a. worden ze in grooter getale aangetroffen in het Babylonisch uit den tijd van Hammoerabi, dan wel uit die nieuwe Semietische bevolking, die zich toen in Babylonie had gevestigd, en waaruit ook Hammoerabi zelf was voortgekomen. Hommel wilde dit verschijnsel verklaren uit het feit, dat deze Semieten van Arabie naar Babylonie getogen waren. Tegenwoordig wordt algemeen aangenomen, dat ze behoorden tot de Westelijke Semieten, die in het Babylonisch Amoeerose leesten, en ook met de Amorieten des Bijbels in verband worden gebracht.

Zoo blijkt dan hieruit — en trouwens ook nog uit andere gegevens — dat dergelijke namen in de Semietische wereld vrij sterk verbreid zijn geweest.

De groote vraag is nu maar, of de boven weergegeven verklaring de juiste is.

RIDDERBOS.

MEDITATIE

BRANDENDE HARTEN.

En zij zeiden tot elkander: Was ons hart niet brandende in ons, als hij tot ons sprak op den weg en ons de Schriften opende?
Luc. 24: 32.

Het woord, door de Emmaüs-jongeren gesproken: Was ons hart niet brandende in ons, als hij tot ons sprak op den weg en ons de Schriften opende? verdient mijne behartiging. Ze waren eind weegs opgewaagd, die discipelen, met den toen nog onbekenden vreemdeling, die hun achterop was gekomen. Nadat zij hem op zijne belangstellende vraag deelgenoot hadden gemaakt van hun hopen en vreezen, had hij hen bestraft met de woorden: Onverstandigen en tragen van hart om te gelooven al hetgeen de Profeten gesproken hebben. Moest de Christus niet deze dingen lijden, en alsoo in zijne heerlijkheid ingaan? Maar om die bestraffing had hij ook een verricht laten volgen. En begonnen hebben zij te zeggen: En van alle de Profeten, leidde ons de Schrift tot u. Hetgeen van hem gesproken was. Hoe de beide jongeren dat spreken van den onbekenden hebben aangehoord, hoe het hun daaronder te moede is geweest, hoe ze daar hevens hem geloopt hebben op den weg, onder welke aandoeningen en met welk een trek op het gelaat, — blijft ons voorshands nog onbekend. Maar straks, nadat de heerlijke openbaring in Emmaüs reeds heeft plaats gehad en de verzezen Heiland door hen is aanschouwd, wordt ook deze sluier gelicht. Als de Heere dan weer is weggekomen uit hun gezicht, dan zeggen zij zelf het ons, hoe hun gemoed, daarginds op den weg, bij het onderwijs van den toen nog onbekende, gesteld is geweest. Dan doen zij zich zelf en elkander deze kostelijke, onwaardeerbare confentie: Was ons hart niet brandende in ons, als hij tot ons sprak op den weg en als hij ons de Schriften opende? Alsof zij daarmede zeggen willen: Nu begrijpen wij, dat het Jezus was, die ons op den weg de Schriften opende. Want wie is er anders en wie is er nog meer, die onze harten zoo brandende kon maken, zoo in heiligen gloed kon doen ontvlammen als Hij?

Kostelijk woord van die beide discipelen! Leert het mij niet, dat dit ook een eigenschap is van den Heiland, dat Hij de zielen, die Hij in genade en liefde toesprekt, — ook al kennen zij Hem soms nog niet eens, gelijk ook de Emmaüs-jongeren Hem toen nog niet kenden — brandende maakt?

De dichter Dante teekent de onderste krocht der hel als een plaats van eeuwige koude. Satan wordt voorgesteld als vastgevroren in het ijs. Een niet onschrijftuurlijk beeld. Want alles, waar de adem van de hel en van den satan over heen gaat, en op blijft, versterft in een eeuwigen dood. Zoals het aan de Noord-pool schriklijk is, omdat er geen zon doorbreekt, en nu in die eeuwige ijskoude bevroering van licht en van bodem alles verstijft en stolt en in den Dood gaat, zoo ook is 's menschen ellende, die door de zonde kwam.

Maar Christus is gekomen om vuur op de aarde te werpen.

Dat kan vuur des oordeels en gericht zijn, met hetwelk Hij gekomen is en wrake doen zal over degenen, die God niet kennen, en over degenen, die het Evangelie onzes Heeren Jezus Christus niet gehoorzaam zijn, — maar dat is het toch niet alleen. Ook nog een ander vuur is in zijn bezit, hetwelk Johannes de Dooper eens bij Hem zag, toen Hij zeide: Ik doop u wel met water tot bekeering, maar die na mij komt, is sterker dan ik, wiens schoenen ik niet waardig ben, Hem na te dragen: die zal u met den Heiligen Geest en met vuur doopen. En het is ongetwijfeld ook dat vuur geweest, met hetwelk Hij op den weg door zijn opening der Schriften de harten der Emmaüsdiscipelen heeft aangeraakt. En onder en door die aanraking begonnen die schier uitgebluschte en verdoofde harten weer te ontgloeien. Zij ontgloeiden in een weer opgeleefde belangstelling voor de dingen aangaande Jezus den Nazarener. Zij ontgloeiden in nieuwe hoop, in vurige liefde, in zalige blijdschap.

Wie kan dat doen, wie kan de harten zoo brandende maken als Jezus?

Raakt Hij door zijn Geest, die als vuur is, en door zijn woord, dat als vuur is, in genade en liefde een koud en versteend hart aan, dan maakt Hij het levend. De gloed begint er weer in te tintelen van een nieuw leven, dat doet vragen naar God, naar den levenden God, en naar zijne gemeenschap, dat weer warm maakt voor de eeuwige dingen, en waardoor het ook weer het hoogste doel wordt, zelf verteerd te worden, om zoo geheel en al een brandoffer te zijn voor Hem.

Laat ik mij zelf dan afvragen, of ik den Heere Jezus ook in deze eigenschap voor mijn hart heb leeren kennen, of ik de stem van den goeden Herder in zijn woord alzoo heb vernomen, dat zij ook mij brandende heeft gemaakt. Zijne woorden verwekken een vlam van liefde, die vele wateren niet kunnen uitblussen; een vlam van ijver voor zijne heerlijkheid en een vlam van heilige blijdschap, zoodat wij met David moeten zeggen: God heeft gesproken in zijn heilgdom; dies zal ik van vreugde opspringen. Als Hij spreekt, dan doet Hij de ziel branden, dan komt er een vuur, en dat vuur kan niet ingehouden worden, maar doet zich uit. Als Hij gezegd heeft:

Zoek mijn aangezicht, dan antwoorde ik u, tot wie Hij dat zegt: Ik zoek uw aangezicht, o Heere! Als Hij gezegd heeft: Kom, dan antwoorde ik: Zie, ik kom tot u, want gij zijt de Heere, mijn God. En al gaat het haard aan wel eens, gelijk de Emmaüsdiscipelen, dat zij wel het brandend harte gevoelt, maar nog niet weet, dat het van Jezus komt, eenmaal wordt alles opgehelderd: En dan zal zij zeggen: Daar en daar, was Hij toen ook niet bij mij, al wist ik het nog niet? En de Heere zal er eeuwig voor geprezen worden.

Raak dan ook mijn dor en koud harte aan, dierbare Jezus, met uw hemelsch vuur. En dat ik uwen Geest niet uitblussche! En wil zoo ook nog in genade en liefde u tot welken wenden, gelijk Gij het eenmaal tot de Emmaüsdiscipelen gedaan hebt, en maak hunne doode en bevroren harten levende of ontvonk ze tot nieuwe hoop en tot nieuwen ijver en tot een warme liefde voor u en voor de heerlijkheid uws Vaders door de kracht van uwen Geest!

Dan vindt Gij in onz' offeranden lust,
Waarmee wij u, naar 't heilig recht, vereeren;
Dan zal 't altaar de varen gansch verteren;
Dan wordt het vuur daarop nooit uitgebluscht.

C. B. B.

KERKELIJK LEVEN

Gereserveerde plaatsen.

Men vraagt ons of het wel wenschelijk is dat in kerkgebouwen bepaalde plaatsen gereserveerd worden voor leden van de Commissie van Beheer, Predikantsfamilies, collectanten, enz. Brengt de gelijkheid van alle broeders en zusters mede dat er voor niemand een bepaalde plaats gereserveerd mag worden?

Wanneer deze vraag zoo absoluut wordt gesteld, zouden wij haar niet gaarne bevestigend beantwoorden.

Het is waar, en wij mogen dat nooit vergeten, dat wij in de kerk samenkomen als broeders en zusters, om als gemeente des Heeren met onzen God gemeenschap te oefenen en door den Koning der kerk te worden onderwezen, vermaand en vertroost.

Voor het aangezicht des Heeren is er geen onderscheid tusschen rijk en arm, voornaam en eenvoudig. Het Woord des Heeren laat niet toe, dat de armere broeder of zuster op kerkelijk gebied minder worde geteld of achteruit worde gezet bij den welgestelde. Wij komen daar allen als zondaren, die van de genade onzes Gods moeten leven, die allen de roeping hebben om naar de mate onzer gaven voor God te leven, Zijn strijd te strijden en Zijn wil te volbrengen.

Om die reden moet ook de ongelijkheid, die er onder menschen gevonden wordt in de kerk zoo weinig mogelijk uitkomen. De voorraanzitting kan niet uit God zijn. Niemand mag omdat hij meer geld heeft in de kerk iets voor zich eischen. Verhuring van zitplaatsen heeft dan ook o.a. dit bezwaar tegen zich, dat het licht ten gevolge heeft dat een minder beedeelde daardoor in Gods huis wordt achteruit gezet.

Op dit punt zullen de Gereformeerden het wel allen eens zijn. Voorstanders van eeregestoelten in de kerk zijn de Gereformeerden nooit geweest en kunnen zij niet zijn.

Toch moet men in dezen niet eenzijdig overdrijven. Indien H. M. de Koningin lid eener plaatselijke kerk is, dan komt zij in de kerk ook als gewoon lid der gemeente, die niets voor heeft boven de andere leden. En toch zou het in strijd zijn met den eerbied aan haar verschuldigd, indien niet voor haar een bepaalde plaats werd gereserveerd. Dat behoort op zich zelf geen mooiere plaats te zijn, maar al de leden der gemeente zouden er prijs op stellen dat zij een goede en vaste plaats ontving.

Op vele plaatsen is het de gewoonte dat voor het gezin van den predikant bepaalde plaatsen worden afgezonderd. Het is bijna overal als vanzelf sprekend dat er een domineesbank is. Hiertegen kan geen principieel bezwaar worden ingebracht. Al zou men bezwaar hebben tegen luifelbanken in ouderwetischen trant, het tast geen enkel beginsel aan, dat er bepaalde plaatsen voor de domineesvrouw en haar gezin worden gereserveerd. Als het is zooals het moet zijn dan leeft de domineesvrouw met haar man midden in de gemeente. De gemeente heeft in de pastorie haar tehuis. Van uit de pastorie loopen de draden, die de leden der gemeente aan elkander verbinden. En daarom mag de gemeente vrij als blijk van waardeering ook aan de familie van den predikant gereserveerde plaatsen geven.

Ook zien wij niet welk beginselbezwaa er zou zijn tegen het geven van bepaalde plaatsen aan die broeders, die een ambtelijken of niet ambtelijken dienst bewijzen aan de gemeente. Dat de commissie van beheer een vaste plaats heeft is wel niet noodig, maar kan toch met het oog op de regeling van de uitwendige zaken van den dienst niet worden afgekeurd. Eveneens wordt in den regel aan den koster en zijne helpers een vaste plaats aangewezen. Regeling en zorg voor de orde is nu eenmaal noodig. Collectanten behoren zulk een plaats in de kerk te hebben, dat zij, wanneer hunne diensten gevraagd worden, niet niet al te veel moeite op een ordelijke wijze hun werk kunnen verrichten. Al de diensten die zij bewijzen worden kosteloos verricht, zij moeten soms een stuk van de preek missen tengevolge van hun arbeid, en daarom mag er wel zooveel waardeering zijn voor hun arbeid, dat hun een passende plaats wordt aangewezen. Bovendien zou het ook ontschijnlijk zijn als de collectanten van alle zijden zouden moeten komen om hun werk te verrichten. Men zou een uitzondering kunnen maken voor niet-dienstdoende collectanten, doch zulk een onderscheiding is op allerlei gronden niet wel vol te houden.

licht verschaffen, maar de oorzaak voor de belangstelling ligt dieper. Hij heeft een boodschap. Theologen van allerlei richting hielden zich niet hem bezig. Zelfs de Nederlandsche theologie hield zich niet hem bezig.

De Gereformeerde theologie in ons land echter sprak zich over Barth nog niet of slechts in het voorbijgaan uit. Het bestuur heeft dit zeker als een leemte gevoeld en Spr. is over zijn bezwaren heengestapt. Spr.'s bezwaar is, dat deze theologische ster reeds eens van kleur is veranderd en een nieuwe kleurverschieting heeft aangekondigd. Nu moet men het den nuchteren Hollander vergeven, dat hij zijn oordeel opschort tot hij de hogere beschouwing heeft bereikt.

Van zijn huidige stelling gaat echter zuigkracht uit. En dan: Barth is hoogleeraar in de Geref. theologie te Göttingen en drukt op zijn werk een Geref. stempel. Niets zou liever zijn, dan hem als generaal in het Geref. kamp te begroeten.

Spr. zou zijn onderwerp volledig hebben moeten betitelen: de voornaamste tegenwoordige theologische denkbeelden van Karl Barth. Op den overdaad van woorden correspondeert bij Barth niet een overdaad van gedachten. Maar toch zijn ze niet op één achtermiddag te behandelen.

Spr. zal eerst de factoren noemen welke vormend op de denkbeelden van Karl Barth hebben ingewerkt, om daarna een objectieve opsomming te geven van Barth's denkbeelden en ten slotte in een beoordeeling te treden.

Allereerst geeft spr. eenige biografische bijzonderheden en noemde de verschillende werken van Karl Barth.

Misschien is het niet gewaagd, te zeggen, dat het zaad voor een theocentrische theologie reeds in zijn hart is gestrooid door Adolf Schlatter, die zich tegenover Schleiermacher stelde. Aan de diastase-theologie is Barth ten nauwste verwant. Van de diastase-theologen ging echter niet zo'n fascinerende werking uit. Dat is te zoeken in Barth's radicalisme, dat in onzen tijd gewild is. Consequentie gaf Barth als geen der andere voorstanders van de theocentrische theologie in Duitsland vóór hem. Barth staat midden in zijn tijd, doch is niet alleen „tijdkind“, maar speciaal „oorlogskind“. Diep intens leerde hij voelen den nood, waarin de Kerk verkeert. Hij ziet heel de wereld in een crisis, die ondergang voorspelt. Hij verkeert in eenzelfde toestand als Spengler, maar hij gaat er dieper gebukt onder. Op alles staat voor hem de dood te lezen. En in dien nood kan hij geen uitkomst geven, daar niets, dat de Universiteiten hem leerden, hem die doet zien. Wij zijn toe aan de laatste radeloosheid“, zegt Barth o.a. in een zijner redevoeringen. Maar in die radeloosheid vindt hij toch vrienden, met wie hij te rade gaat. Vooreerst werkte inspireerend op hem na de persoon en het werk van Herman Kutter, die een Christelijk-socialisme predikte, dat zelfs van revolutie niet afkeerg was.

Voor al kerde Kutter zich tegen het subjectivisme in de theologie. De Kerk koestert teveel menschenvrede, oordeelde Kutter. Men moet terugrijpen naar God als de prima causa, van allen nood, maar ook van alle verlossing. Deze denkbeelden loopen met die van Barth parallel. Na 1918 laten zich gelden Overbeck, Kierkegaard en Dostojewski. Spr. geeft van de denkbeelden dezer drie een nadere uiteenzetting. Aan Kierkegaard dankt Barth de methode en het uitgangspunt van zijn denkbeelden. Barth drong ook dieper door in de denkbeelden van Plato en Kant, natuurlijk bezien door den bril der Marburgers. Van die allen heeft Barth iets meegenomen. Al die elementen heeft hij weten saai te smelten tot één beginsel. Hij heeft als Geref. kind wel eigenaardige bakers uitgekoken (gelach).

Spr. geeft ook een korte beschrijving van Thurneysen, met wien hij veel samenwerkte. Spr. noemt ook andere theologen uit Barth's school. Als laatste noemt Spr. Emil Brunner, van wien men groote verwachtingen koestert en die door niet weinigen boven Barth wordt gesteld.

Spr. zal thans Barth's denkbeelden zoo objectief mogelijk uiteenzetten. Barth's methode is de dialectische. Maar die dialectiek van Barth is een heel andere dan die van een Kant en Hegel. Die dialectiek heeft Barth geleerd van Kierkegaard, die terecht een dialecticus genoemd wordt. Kierkegaard neemt aan, dat de waarheid in ons denken er is en niet is. Wij zijn geroepen door de waarheid aan de waarheid te twifelen. Dat is ook de dialectiek van Barth. Niet alleen zijn methode, ook het uitgangspunt van zijn theologie laat Barth door Kierkegaard bepalen. Het oneindige, kwalitatieve onderscheid tusschen tijd en eeuwigheid, ziedaar het dominerende in Barth's denkbeelden.

Barth beklagt zich, dat men hem daarbij heeft misverstaan. De sleutel tot zijn standpunt is de stelling, dat de bekende wereld de wereld rond om ons en dat de onbekende is die van God den Vader, van de oorspronkelijke schepping en de uiteindelijke verlossing. Barth laat het tijdelijke niet aanvangen bij de schepping, maar bij den zondeval. Het diepste is de tijd, de wereld, het jenseits de eeuwigheid, God. De tegenstelling tusschen God en de wereld breidt Barth uit tot God en het gevallen schepsel en de wereld, waarin dat leeft. Vanzelf is hiermee zijn openbaringsidee aangegeven. Een openbaring, die geschiedenis wordt, kan niet bestaan. Openbaring kan alleen plaats hebben door een „wonder“. Het onderscheid tusschen een algemeen en een bijzondere openbaring wordt bij hem gemist. Wel het de openbaring een indruk achter in het leven en dien indruk

is God enkel toorn. Maar Hij is ook genade. Daar de Raad Gods tot het jenseits behoort, kunnen we die niet kennen. Toch geeft hij een uitvoerige bespreking van de praedestinatie. Men heeft het zoo verstaan: in den eeuwigden raad gaat de verkiezing voorop.

Barth beroept zich op de stellingen van het supra-lapsarisme. Het gaat niet om het getal der verkorenen, maar om den aard van de menschen, zegt Barth. Verkiezing en verwerping gaat over dezelfde soorten, Jacob is op ieder oogenblik van den tijd Ezau. Ezau is op het oogenblik van de eeuwige openbaring Jacob.

Voor hem bestaat niet verkiezing en verwerping, maar alleen oeffening van het eerste door het tweede. Het meest consequente universalisme wordt zoo door hem gehuldigd.

Daar de schepping tot het jenseits moet worden gerekend, komt dit onderwerp er maar weinig af. Den leeftijd van den mensch na den val stelt hij op 150.000 jaar.

De zonde — zoo is Barth's uitspraak — is het soortelijk gewicht van het menschelijk geslacht. Dat de zonde kan uitbreken, is alleen te verklaren uit de transcendentale dispositie van den mensch. Bij den eersten mensch toonde de dispositie zich actief. In zoover Adam het eerst deed, wat wij doen, mag de schaduw op hem vallen.

Waar wet is, wordt de zonde toegerekend. Die zonde heeft zich ook uitgebreid tot de wereld buiten den mensch. De wereld is de medegevangene van den mensch. De krenking van de betrekking tusschen God en den mensch is schuld en het Schiksal, de dood. Voor de zonde als smet laten denkbeelden geen plaats over.

Jezus is, naar Barth's denkbeelden, een aardsche verschijning, een zondaar bij de zondaren. God heeft hem geopenbaard als den Christus. In Jezus toont God Zijn trouw. In Jezus ontmoet God den Christus. Hij is de maatstaf, waaraan alle vinden Gods kenbaar is. De historische Jezus is de plaats, waar God Zijn getuigenis laat hooren.

De verzoening geschiedt slechts door bloed. Ook in Jezus.

Van het drievoudig ambt, profet, priester, koning, wil Barth niets weten. Christus is alleen aankondiger. Hij brengt de verzoening naderbij, niet aan. Christus is voor ons gestorven, in zooverre dit sterven kenproes is voor ons sterven. Christus moet niet voor anderen sterven, maar het sterven voor anderen verklaren.

Alles wat Jezus Christus betreft, trekt Barth samen op de opstanding. Maar de incarnatie gaat hij voorbij. De geboorte te Bethlehem wil hij blijkbaar niet al te cru voorstellen.

Over de Godheid van den Christus geeft Barth verschillende uitspraken.

Duidelijker spreekt Barth zich uit over den Heiligen Geest. Als persoon in het Goddelijk Wezen wordt hij niet erkend.

Het geloof is een gave Gods. Door dat geloof verneemt de mensch het goddelijk „neen“.

Spr. is voornemens, over de denkbeelden van Barth een breedere studie te schrijven, die binnenkort ter perse zal gaan, waarin hij er breder op ingaat.

Spr. vraagt nu allereerst aandacht voor een waardeering voor Barth, die in zijn omgeving heilzaam heeft gewerkt en die den doodlijken greep der theologie in Duitsland heeft aan de kaak gesteld.

Hij heeft ook tot ons wat te zeggen. Al hebben wij, door Gods genade, de Geref. theologie weer mogen opvelven, ook wij laten te weinig in ons theologisch denken God God, en de predikanten laten in hun optreden voor de gemeente ook te weinig voelen: voor God moet ge huiveren en alleen in Christus is er uitkomst. Op den voorgrond moet staan: het gaat om God en om Hem alleen. Gevoelen we wel wat het beteekent: om de eere Gods? In dat opzicht kan de lectuur van Barth heilzaam werken.

Spr. heeft bezwaar tegen Barth's dialectische methode, waarbij hij paradox met dialectiek verwart. De dialectiek is de caricatuur van de paradox. En die caricatuur neemt Barth in bescherming.

Ook het uitgangspunt van zijn theologische denkbeelden kan onze instemming niet wedragen. In het jenseits is alles egaal, Barth ziet den top van den berg, maar hij beklimt dien niet. Het is niet alleen willekeur, den tijd bij den val te doen aanvangen, maar hij kent ook geen verschil tusschen de eeuwigheid Gods en die God aan de menschen wil geven. Tusschen de eeuwigheid Gods en die der menschen bestaat een oneindige afstand.

Spr.'s derde aanmerking geldt Barth's theologie van den onbekenden God. Hij onderscheidt niet de onbegrijpelijkheid Gods en de kenbaarheid Gods.

Ten vierde vraakt spr. Barth's intellectualisme. Dat is op iedere bladzijde van zijn geschriften te lezen. „t Gaat alles om kennen en niet-kennen. Zoo vat hij den Christus ook op.

Ten vijfde wijst spr. op zijn determinisme. Het geloof is voor hem geheel en al een werk van God. Van het werk der heiligmaking wil hij niets weten. Daarin herinnert hij aan Kohlbrugge. Wel rept Barth van de verantwoordelijkheid van den mensch, maar hij is daarin zeer duister.

Om dit determinisme is hij een gevaar. Wij als Gereformeerden mogen danken, dat wij het licht mogen hebben in de Reformatie, in Augustinus, in Paulus, in de eeuwige verkiezing Gods. Hoezeer Barth ook toornde tegen de Duit-

varingen op de reis door deze Provincie. Algemeen was de klacht dat de Roomschen vele stukken grond opkopen, en daar kerken en kloosters bouwen. Dr. v. Ov. waarschuwt zijne lezers om toch niet op de Roomschen te schelden, want wij kunnen veel van hen leeren. Ziet eens hun ijver voor godsdienst en kerk. Ziet eens de zware offers die de leken en de geestelijken zich getroosten om hun doel te bereiken.

Uren ver loopen ze om naar de kerk te gaan, te middernacht gaat de priester, vaak door weer en wind, naar verafgelegen huizen, om de zieke te troosten en het H. Avondmaal te brengen. Op zeer afgelegen dorpjes, eenzaam en van alles afgesneden slijt de priester een leven vol ontbering, ja, zelfs armoede. Ik ken er genoeg.

En wat doen wij? Wij die er trotsch op mogen gaan, in het licht van het Evangelie te wandelen? Wat hebben wij voor onzen godsdienst en ons gemeenschapsleven over? Geen steenen gooiën, lieve vrienden, maar leeren. Geen uitgezochte, hoogdravende rede houden tegen Rome, dat helpt toch niet. Iemand, die de roomsche kerk door en door kent (en dat zijn toch alleen zij die daarin zijn opgevoed en vooral de ex-priesters) och, zij halen de schouders er voor op en onze roomsche broeders zelf, wel ze lachen er eens om, want men slaat toch zoo dikwijls mis.

Om de roomsche kerk te bestrijden, moet men het zuivere Woord Gods prediken en den Christus brengen. Dat zijn de middelen om Rome te bestrijden. En wie zijn het, die Rome zoo fel bestrijden? Zijn het meestal onze moderne predikanten? Gaat ze maar eens na.

En wat is er in onzen eigen boezem toch nog veel te verbeteren. Ja, ik zie dan toch liever een roomsche kerk, dan een leeggeprekt kerk van ons. Ik heb het nog deze week gehoord, dat een modern predikant zij tegen een man die zijn kind wilde laten doopen: neen, dat zou ik niet doen, in uw plaats, waarom? Is het niet treurig. Wat onze voorouders met hun goed en bloed hebben gekocht, het werk van zooveel eeuwen, kan deze soort van predikanten afbreken. De kerk Gods, het Evangelie moet weg. Weg met den Christus.

Rome heeft vroeger de Bijbels laten verbranden omdat ze wel degelijk wist, dat van den Bijbel een kracht uitging, maar wij werd een vrijzinnig predikant genoemd die zei: je hoeft dat niet te geloven wat in den Bijbel staat, ik geloof het ook niet.

Ik las laatst in *De Protestant*, het orgaan van de Evang. Mij., dat een boer zijn knecht ontslagen had, omdat hij niet roomsch was. Is dat nu zoo erg? Wat gebeurt bij ons? Omdat Protestanten naar de Evangelisatie gaan om daar Gods Woord te hooren, wordt hun, door Protestanten, de plaats opgezeggd, het werk ontomen of de huur van hun huis opgezeggd enz. enz. En dat zijn dan vrijzinnige Protestanten uit de leerschool van vrijzinnige predikanten, die niets dan liefde preeken.

O, t ziet er toch zoo treurig uit met onze Herv. Kerk op het platte land in Noord-Holland. Maar toch is er naast ongelooft en onverschilligheid nog veel geloof en belangstelling. Toch begint het Evangelie weer langzaam door te dringen.

Het is goed dat tegenover de algemeene klacht over den vooruitgang van de Roomsche kerk en de opwekking van den haat tegen Rome eens zulke stemmen gehoord worden. Het eenige middel om de Roomsche kerk te bestrijden is dat men het zuivere Woord Gods predikt en den vollen Christus verkondigt. Waar het Woord Gods onversnachts wordt gepredikt, daar wordt de kerk Gods gebouwd.

De Hervormde kerk in Amsterdam.

Tegenover de klacht over het donkere Noord-Holland is het aangenaam iets goeds te hooren over den arbeid der Hervormde kerk in Amsterdam.

Onlangs werd in *De Standaard* vermeld dat 30 Amsterdamsche predikanten in Amsterdam in totaal 1000 catechisanten hadden. Geen wonder dat in menig persorgaan ach en wee geroepen werd over den arbeid in de Confessioneele burcht der Hervormde kerk.

Thans evenwel verscheen van de hand van Dr. G. Oorthuis eene rectificatie in het Predikbeurtenblad van Amsterdam. Hij erkent den schrikkelijken noodstand in de Hervormde gemeente van de hoofdstad. Hij schrijft o.a.:

„In 1924 toch hadden de 30 Amsterdamsche predikanten samen ruim 5100 catechisanten, waarvan 700 op de Openbare Scholen.

„Men vergeet echter wel eens, dat aan de 30 predikanten zijn toegevoegd 15 Godsdiensonderwijzers, die hen steunen in het huis en in de kerk, bezoek, maar ook in het onderwijzen der jeugd. Deze 30 Godsdiensonderwijzers nu hebben samen 2050 catechisanten in de Wijk-catechisatie, plus 4250 op de Openbare scholen, tezamen dus 6300 leerlingen. Zoodat het aantal onzer catechisanten niet 1000 maar in werkelijkheid 11.400 bedraagt.